

Katedra trestního práva

Posudek na rigorózní práci Mgr. Jana Vychyty „Trestní odpovědnost při poskytování zdravotních služeb – vybrané otázky“

Předložená rigorózní práce obsahuje 113 stran textu a je přehledně a logicky rozdělena do úvodu, tří základních kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Okruh použité literatury je poměrně obsáhlý, přiměřený zvolenému tématu a zahrnuje i několik prací zahraničních autorů. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práci zvolil problematiku, která sice patří mezi tradiční témata, avšak současně představuje relativně novou materii s řadou dosud uspokojivě nevyřešených otázek, takže její zpracování je určitě žádoucí a aktuální.

Po úvodní partii, ve které autor charakterizuje základní změny, ke kterým došlo po ratifikaci Úmluvy o biomedicíně v nazírání na vztah lékař (zdravotník) – pacient (klient) a ve kterém nastiňuje cíl a zaměření své práce, se věnuje mimořádně obtížné otázce, a to vztahu medicíny a práva, resp. konstituování medicínského práva. Autorova výtka, že již sama o sobě zastaralá vnitrostátní právní úprava byla více jak deset let v rozporu s Úmluvou o biomedicíně, je rozhodně namístě. Správná je rovněž myšlenka, že tendence dovozovat právní odpovědnost lékaře je sice namístě, avšak je třeba se vyhnout hypertrofii právní ingerence a represe.

Navazující část práce se zabývá vybranými otázkami trestní odpovědnosti ve zdravotnictví z pohledu obecné části trestního práva. Záslužně zde autor věnuje mimořádnou pozornost zásadě subsidiarity trestní represe, jako korektivu některých negativních důsledků plynoucích z formálního pojetí trestného činu, jakož i složité a sporné problematice vyloučení protiprávnosti v případě lékařského zákroku. Názorům, které zde autor vyslovuje, třeba přisvědčit. Velmi pěkně jsou zpracovány úvahy o možnostech aplikace ustanovení o krajní nouzi, resp. upozornění na úskalí takové aplikace v některých specifických situacích, které by byly řešitelné tzv. omluvnou krajní nouzí, která je známa v některých zahraničních úpravách. Za zdařilou považují rovněž partii o institutu *lex artis*, a to z pohledu historického vývoje i z pohledu jeho právního zakotvení a právní relevance, včetně úvah o závaznosti publikovaných standardů, doporučení a podobných dokumentů a důsledků jejich porušení. Závěrům, ke kterým autor dospívá, lze přisvědčit. Výtky, které autor vznáší ohledně jmenování znalců, formulace otázek znalcům i kvalitě znaleckých posudků, jsou namístě. Dále pak autor věnuje pozornost institutům informovaného souhlasu a předem vyslovených přání. Při rozboru typových znaků trestných činů, jejichž spáchání je typické pro oblast zdravotnictví, se autor správně soustřeďuje na ty znaky, které ve zkoumané oblasti mají zvláštní význam nebo se vyznačují určitými specifiky (pravé a nepravé omisivní delikty, koncepce příčinné souvislosti, objektivní a subjektivní kritérium nedbalosti

aj.); obecný rozbor a závěry jsou zde zpravidla demonstrovány na konkrétních příkladech z lékařské praxe. Kritika stávajícího rozsahu trestní odpovědnosti právnických osob, kterou autor vznáší právě s ohledem na trestné činy v oblasti poskytování zdravotnických služeb, je důvodná.

Následující část práce je věnována analýze vybraných skutkových podstat trestných činů, s nimiž se při poskytování zdravotnických služeb lze typově setkat. Autor zde zvolil poněkud netradiční přístup, když omezil obecné výklady o zákonných znacích analyzovaných trestných činů a vlastní jejich rozbor a interpretaci podává na podkladě konkrétních případů, jimiž se judikatura zabývala. Rozhodně se jedná o přístup funkční a instruktivní.

V závěru své práce autor shrnuje poznatky a stanoviska, ke kterým ve své práci dospěl. Stávající právní úpravu hodnotí jako dobrou, vyjma právní úpravy znalecké činnosti, a uzavírá zjevně správným názorem, že trestní represe v oblasti poskytování zdravotnické péče by měla být více než jinde skutečně ultima ratio, tedy měla by být používána zdrženlivě.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autor prokázal skutečně hlubokou znalost zvolené problematiky, a to jak pokud jde o právní úpravu, tak pokud jde o judikaturu a nálezy Ústavního soudu a ESLP, tak konečně pokud jde o dosavadní literární zpracování. Kladem práce je samostatný, kritický a tvůrčí autorův přístup, pečlivost zpracování a rovněž velmi dobré jazykové a formulační schopnosti. Předložená práce po formální i po obsahové stránce splňuje všechny požadavky kladené na práci rigorózní.

Doporučuji proto, aby po úspěšné ústní rigorózní zkoušce byl Mgr. Janu Vychytovi udělen titul doktora práv.

Při obhajobě své práce by se mohl autor vyjádřit k otázce, ve kterých případech porušení povinnosti poskytnout potřebnou pomoc podle povahy zaměstnání se uplatní právní kvalifikace podle ustanovení § 150 odst. 2 tr. zákoníku.

V Praze dne 27.5.2015

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant